

VKB
Haagbeukstraat 7
6663 EE LENT
Telefoon 06 - 22 69 20 74
E-mail info@vkb-online.nl
Website www.vkb-online.nl
IBAN NL56INGB0007540180
K.v.K. 40348292

Koninklijke
NLI ingenieurs

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
T.a.v. Hare Excellentie
mevrouw C. van Nieuwenhuizen
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

(deze inspraak is alleen elektronisch verzonden)

Datum: 10 september 2018
Betreft: Internetconsultatie Aanvullingsbesluit bodem

Hooggeachte mevrouw Van Nieuwenhuizen,

De Vereniging Kwaliteitsborging Bodembeheer (VKB) is een vereniging van bodemadvies- en -onderzoeksbureaus en heeft als doel om de kwaliteit van de dienstverlening op het gebied van bodem en ondergrond te borgen en te verbeteren. De VKB wil de verbetering van wetgeving en deregulering mee helpen vormgeven en streeft naar een gezonde verhouding tussen werkbare processen en integer bodemadvies.

Het expertnetwerk Bodem van NLI ingenieurs is de Nederlandse branchevereniging van advies-, management- en ingenieursbureaus. NLI ingenieurs wil haar leden een dynamisch en inspirerend netwerk bieden om elkaar te ontmoeten, ervaringen uit wisselen en om de "agenda" van de vereniging te beïnvloeden. Naast de permanente commissies biedt NLI ingenieurs haar leden daarom de mogelijkheid om kennis en ervaringen over specifieke onderwerpen uit te wisselen en verder uit te diepen. Dit gebeurt door het faciliteren van zogenaamde expertnetwerken. Het expertisenetwerk Bodem is er daar één van.

Wij hebben kennisgenomen van de ontwerp Aanvullingswet bodem en maken hierbij gebruik van de mogelijkheid om in het kader van de lopende consultatie daarop ons gezamenlijk commentaar in te brengen. Wij maken daarbij onderscheid in hoofdlijnen van commentaar en detailopmerkingen.

Wij constateren dat de consultatieversie van het Aanvullingsbesluit in vergelijking met de preconsultatie-versie beter gestructureerd is en dat de toelichting in zelfstandige hoofdstukken goed leesbaar is. Desalniettemin hebben wij op een aantal inhoudelijke punten zorg over de uitwerking van de regelgeving. Een aantal van de door ons aangedragen punten vinden wij onvoldoende verwerkt in deze versie van het Aanvullingsbesluit. Wij bieden aan om mondeling onze commentaarpunten met u door te nemen.

Hoofdlijnen van commentaar

Eisen stellen aan integrale benadering bodem in relatie tot functies in het omgevingsplan

Het uitgangspunt van het Aanvullingsbesluit om integraal naar bodem te kijken en daarbij zowel fysische, chemische als biologische eigenschappen van het bodem- en watersysteem in relatie tot functies (pijler 2) te beschouwen ondersteunen wij van harte. In de inleidende hoofdstukken wordt dat ook beschreven. In de uitwerking van de regels gaat het echter (bijna) volledig om de chemische kwaliteit. Wij zien dat als een onevenwichtigheid.

Het is aan de gemeente om in het Omgevingsplan invulling te geven aan fysische en biologische aspecten van de bodem, naast de chemische aspecten (pag. 87). Wij maken ons zorgen over de aandacht voor het bodem- en watersysteem als onderligger in het Omgevingsplan. Dit wordt naar onze

mening veroorzaakt door grote aandacht voor bovengrondse thema's en (in toenemende mate) gebrek aan deskundigheid over de ondergrond in veel gemeentelijke organisaties. Sturing van het rijk op deze punten vinden wij wenselijk. Daarvoor moet het rijk regels stellen voor op te nemen bodemaspecten in de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Wij vinden het nodig dat er voor gemeenten instrumentarium, handreikingen, etc. worden ontwikkeld waarmee ook invulling kan worden gegeven aan die andere bodemaspecten.

Meer algemeen: de ingezette koers van duurzaam bodembeheer richt zich op waarde creatie door het zoeken naar combinaties met bijvoorbeeld gebiedsontwikkeling of het duurzaam inzetten van bodemdiensten (p.69). Hieronder vallen onder meer het kunnen benutten van de bodem/ondergrond voor maatschappelijke opgaven als bouwopgave, energietransitie en klimaatadaptatie, en het beschermen van de fysieke leefomgevingskwaliteit. Dit kan niet zonder waarborgen dat dit in de toekomst ook behouden blijft. Parallel aan duurzame ontwikkelingen is een duidelijk kader nodig voor de taken van zowel gemeenten als provincies om voldoende borging hiervan te hebben. Dit is zoals nu in het Aanvullingsbesluit beschreven staat (hoofdstuk 2) te vrijblijvend voor gemeenten (optioneel!). Voorzien wordt dat dit daarom een negatieve impact op de koers van duurzaam bodembeheer binnen gemeenten/provincies in Nederland zal veroorzaken.

Zonder integraal kader en stimulering hiervan zal dit tot problemen in de praktijk leiden, doordat de bekende beleidsweg van de afgelopen jaren zal worden vervolgd, met de focus op slechts 1 onderdeel van de fysieke leefomgeving (chemische bodemkwaliteit). Aanpassing van het aanvullingsbesluit hierop is daarom dringend noodzakelijk, door dit in te vullen met een 'moeten' ten aanzien van de integraliteit in plaats van 'kan' (p. 70). Instrumenten die als startpunt integrale ambities en afweging bevat zorgt ervoor dat ook daadwerkelijk koers zal worden gehouden aan een duurzame bodemgebruik, nu en in de toekomst.

Milieubescherming voor bestaande en nieuwe bedreigingen

In de afgelopen periode is vooral aandacht geweest voor verontreinigingen als zware metalen, PAK, minerale olie, aromaten en chloorkoolwaterstoffen. Sinds enige tijd is er aandacht voor nieuwe verontreinigingen zijnde MTBE/ETBE, PFAS er allerlei andere min of meer exotische stoffen.

Het Aanvullingsbesluit geeft geen enkel kader hoe de bescherming van onze leefomgeving wordt geborgd als het gaat om deze nieuwe bedreigingen en eventuele bedreigingen waarvan wij nu nog niet op de hoogte zijn. Wij missen daar een duidelijke regie op het toe te passen handelingskader. Wij zijn bezorgd over de beschikbare deskundigheid bij hen die lokaal vorm moeten geven aan de kaders ter bescherming van onze leefomgeving en wij vrezen dat dit zal resulteren in een versnipperd beleid ten aanzien van de bescherming van onze leefomgeving.

De focus bij de beoordeling van verontreiniging ligt in de nieuwe regels volledig op humane risico's. De gevolgen voor ecologie en het functioneren van het bodem- en watersysteem zijn geen onderdeel van de afweging of situaties moeten worden aangepakt. Dat is niet alleen onverstandig, het is ook in duidelijke tegenspraak met de doelstelling van de wet en het besluit voor een duurzaam bodembeheer. De komende jaren kunnen door nieuwe inzichten wel degelijk nieuwe stoffen of scherpere risicogrenzen ontstaan, er lijkt weinig ruimte om hier dan actie op te ondernemen.

Wij verwachten van het Rijk dat zij regie blijft houden om tijdig op dit soort landelijke ontwikkelingen en nieuwe inzichten in te spelen.

Grondwaterbeheer in de knel

De opsplitsing van verantwoordelijkheden voor grondwater alsmede het verlaten van het bestaande instrumentarium (inclusief normenkader), en het terugvallen op de grondwaterrichtlijn zorgen voor onduidelijke situaties en knelpunten in de praktijk. De kwaliteit van het grondwater is onvoldoende geborgd en wij hebben grote zorgen dat na inwerkingtreding uitvoeringsproblemen zullen gaan ontstaan omdat in toenemende mate strijdigheden zullen ontstaan met het oude beleid en een tekort aan flexibiliteit zal optreden. De Eu dochter richtlijn grondwater is in essentie bedoeld op het schaalniveau van grondwaterlichamen, en niet voor lokale afwijkingen van de grondwaterkwaliteit. Nederland bezit momenteel modern en flexibel grondwaterbeleid, dat na 10-15 jaar beleidsvernieuwing tot stand is gekomen. We hebben vernomen dat wordt gewerkt aan een nieuw afwegingskader voor het grondwaterregime, maar hebben geen zicht op de werking of tijdstip van beschikbaarheid. We stellen voor dat tot die tijd het huidige afwegingskader voor grondwater van kracht blijft.

In de huidige situatie zijn in het grondwater een veelvoud aan verontreinigingspluimen bekend waarbij sprake is van een stabiele situatie van verontreiniging (waarbij enige mate van verspreiding wordt geaccepteerd). De Kaderrichtlijn water staat verplaatsing van verontreiniging echter niet toe en daarmee zou een situatie kunnen gaan ontstaan dat huidige beheerste verontreinigingen door een ander toetsingskader als niet beheerst zullen worden aangemerkt. Als gevolg daarvan zullen grondwaterverontreinigingen opnieuw aangepakt moeten gaan worden, of moet direct een beroep worden gedaan op uitzonderingsmogelijkheden binnen de EU-grondwaterrichtlijn, zoals dit ook voor het gebiedsgerichte beleid het geval is. In onze ogen is het niet wenselijk dat uitzonderingen regulier beleid worden. Dit vergt bovendien wederom een breed operationeel kennisniveau bij de overheden.

Er zijn nauwelijks handvatten om aan een gestage verbetering van de grondwaterkwaliteit te werken. Alleen daar waar activiteiten plaatsvinden kunnen tegelijk voorwaarden aan kwaliteitsverbetering worden gesteld. Dat baart ons zorgen omdat wij zonder actief ingrijpen in sommige situaties een verdere vergrijzing van het grondwater verwachten. We weten immers dat er nog duizenden locaties zijn met een beperkte grondwaterverontreiniging en een grondverontreiniging die tot uitloging kan leiden.

In de komende periode zien wij gebiedsgericht grondwaterbeheer in nieuwe gebieden niet meer van de grond komen, doordat gezien het wegvallen van de Wbb er voor pluimeigenaren geen impuls meer is om een financiële bijdrage te leveren aan optimaal beheer van de grondwaterkwaliteit.

Wij constateren derhalve dat de huidig voorgestelde wet- en regelgeving niet toereikend is voor een soepele overgang. Er lijkt eerder een gat te gaan ontstaan in de bescherming van het grondwater (aansturing, borging kwaliteit en financiering).

De opsplitsing van verantwoordelijkheden voor grondwater vraagt om problemen. Er zijn nu drie bestuursorganen betrokken. Provincie (regisseur), gemeente en waterschap. Er veel onduidelijkheid hoe we hier praktisch mee om moeten gaan (pag. 103). In het Aanvullingsbesluit is er sprake van een meldplicht i.p.v. het vergunnen van een grondwateronttrekking. Lozing op de bodem en het vuilwaterriool moet gemeld worden bij de gemeente, lozing op de regionale wateren bij de waterschappen. Maar kunnen er dan nog wel eisen gesteld worden waaraan moet worden voldaan? Onduidelijk is hoe afstemming plaatsvindt tussen omgevingsverordening, omgevingsplan en waterschapsverordening (p.100).

Wat gebeurt er met langjarige grondwatermonitoringen van de IBC-locaties waar nu de Wbb-gemeenten nog voor aan de lat staan? Gaat de provincie dit overnemen? Wie gaat het betalen?

Informatiebeheer wordt beperkt

De bescherming van onze leefomgeving staat of valt met de beschikbaarheid van actuele en juiste informatie over de kwaliteit van onze leefomgeving. Het beheer en openbare beschikbaarheid van informatie over de kwaliteit van onze leefomgeving is dus van cruciaal belang.

In de afgelopen jaren is door branchepartijen gewerkt aan een verbetering van de eisen ten aanzien van vooronderzoek (NEN 5717 en NEN 5725) en de verankering van een goede uitvoering daarvan. De kwaliteit van het vooronderzoek is echter direct gekoppeld aan de beschikbaarheid en representativiteit van informatie. Onvoldoende borging van de registratie en beschikbaarheid van informatie betekent dat bij het vooronderzoek niet alle informatie wordt meegenomen en dat daarmee het vervolg van de beoogde activiteit niet op actuele informatie wordt gebaseerd.

In het uitvoeringskader (zowel het ontgraven van grond als het toepassen daarvan) zijn diverse typen meldingen omschreven. Het is echter niet duidelijk of deze meldingen door het bevoegde gezag systematisch worden geregistreerd en openbaar beschikbaar zullen worden gesteld. De beschikbaarheid van relevante informatie over de kwaliteit van onze leefomgeving is daarmee onvoldoende geborgd. En dat terwijl van de gemeenten wordt verwacht dat zij goede informatie kunnen aanbieden aan burgers en bedrijven die initiatieven nemen en activiteiten uitvoeren.

In relatie tot het voorliggende Aanvullingsbesluit dient een expliciete verplichting te worden opgenomen ten aanzien van de registratie van meldingen en beschikbaarheid daarvan voor vooronderzoek. Verder zou de verwachting van de wetgever over het informatiebeheer door gemeenten beter kunnen worden toegelicht. Het is ook onduidelijk hoe de verdere professionalisering van het informatiebeheer wordt gestimuleerd.

Innovatie en maatwerk worden beperkt

Het Aanvullingsbesluit bevat diverse bepalingen die ingaan op de uitvoering van bodemonderzoek en/of grondverzet en/of bodemsanering. Deze bepalingen zijn echter zodanig geformuleerd dat maatwerk niet meer mogelijk is. Voorbeelden van deze strikte formulering zijn dat bodemonderzoek bestaat uit het plaatsen van boringen en peilbuizen en bodemsanering bestaat uit het graven van grond of het aanbrengen van een afdeklaag. Als gevolg van deze strikte en beperkende bepaling wordt de innovatie die in de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden tenietgedaan en zullen nieuwe innovaties niet of uiterst moeizaam plaatsvinden. Daarnaast zal in veel gevallen de standaardaanpak niet de meest duurzame aanpak zijn, en onnodig leiden tot overlast, emissies of grondstoffen verbruik. De afgelopen jaren is hard gewerkt aan kaders voor het afwegen van de meest duurzame aanpak. Het effect van investeringen en onderzoeksinspanningen in dit spoor wordt met het huidige voorstel grotendeels weggenomen.

In de huidige wet- en regelgeving hebben in-situ saneringstechnieken een duidelijke plaats in de sanering van bodemverontreinigingen dan wel de beheersing daarvan. In het Aanvullingsbesluit wordt de inzet van in-situ technieken beperkt tot een methodiek om eventuele uitdamping te voorkomen. Dit doet geen recht aan de bijdrage die in-situ technieken kunnen leveren aan de bescherming van de leefomgeving.

Samenvattend concluderen wij dat de wens tot standaardisatie is doorgeslagen en dat duurzaamheid, innovatie en maatwerk daarmee buiten spel wordt gezet. Wij zijn van mening dat voor een adequate bescherming van een duurzame leefomgeving maatwerk en innovatie mogelijk moet blijven en dat het besluit zodanig aangepast moet worden dat maatwerk en gebruik van innovatie tot het instrumentarium blijven horen.

Vrijstelling, een risico

Bij het uitvoeren van graafwerkzaamheden wordt een drempel gehanteerd van 25m³ (is in tegenstelling tot de toelichting bij het Aanvullingsbesluit in werkelijkheid overigens meer dan één vrachtwagen want 40 ton). In het Aanvullingsbesluit wordt gesteld dat in een dergelijk geval geen noodzaak is tot onderzoek, geen verplichtingen aan de orde is ten aanzien van melding, de Kwalibo regels niet van toepassing zijn en ook de inzet van milieukundige begeleiding niet vereist is. Is bescherming van de leefomgeving ook in die situaties voldoende geborgd? Wij hebben onze bedenkingen. Bij verontreinigingen boven interventiewaarde gaat het immers per definitie om niet-toepasbare grond.

Met deze stellingname wordt voorbijgegaan aan het gegeven dat het gezondheidsrisico voor uitvoerend personeel en de directe omgeving niet zozeer afhankelijk is van de omvang van het grondverzet, maar eerder van de mate waarin de bodem is verontreinigd. De CROW 400 is in dat opzicht waarschijnlijk een vangnet, maar het signaal naar betrokken partij is wat ons betreft verkeerd.

Met deze vrijstellingsregeling introduceert de wetgever ook het risico dat bij kleinere werken iedere keer 25 m³ zwaar verontreinigde grond buiten de kaders van algemene regels en toezicht kan worden ontgraven, getransporteerd, verhandeld en wat al niet meer zij. Dit kan een negatief effect hebben op de kwaliteit van onze leefomgeving. Wij verwachten overigens dat bevoegde gezagen op dit punt lokaal beleid zullen opstellen om deze grens naar beneden bij te stellen (naar bijvoorbeeld 10 m³) en daarmee gewoon hun bestaande regels zullen verlengen. We vinden het beter als dit risico in het generieke kader was gemitigeerd.

Eenduidiger procedures?

Is het Aanvullingsbesluit eenvoudiger beter? In het Aanvullingsbesluit zijn bepalingen opgenomen ten aanzien van het doen van meldingen en de inhoud daarvan. Hierbij worden afhankelijk van de activiteit iedere keer andere eisen gesteld, bijvoorbeeld ten aanzien van meldingstermijnen.

Wij betreuen dat de ontwikkeling van het Aanvullingsbesluit niet is aangegrepen om de procedures ten aanzien van verplichte meldingen eenduidiger te maken en pleiten ervoor om dit in de definitieve versie van het Aanvullingsbesluit alsnog te doen (in de detailopmerkingen zullen wij daar nader op ingaan).

Tijdelijke uitplaatsing als aparte categorie

Het Tijdelijk Uitplaatsen (TU) is als onderdeel van Graven opgenomen. Door dit te doen zijn ook alle regels die bij graven horen van toepassing op TU. Echter bij TU is de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem uitsluitend van belang voor vaststelling van de veiligheidsklasse, zeker de TU bij werkzaamheden aan kabels en leidingen (ondiep en er is dus vrijwel nooit sprake van gescheiden lagen) waarbij er geen grenzen worden gesteld aan het volume. Door TU bij graven onder te brengen bestaat het risico dat in bepaalde situaties het bevoegd gezag onderzoek eist omdat de situatie als

verdacht wordt beoordeeld. Indien er voldoende informatie bekend is, is onderzoek overbodig omdat met de bestaande gegevens voldoende betrouwbaar de veiligheidsklasse kan worden ingeschat. De specifieke situatie bij TU pleit ervoor om dit als aparte activiteit met minder regels op te nemen.

Kwaliteitsborging bodembeheer blijft ook nodig voor grondwaterbeheer

Met het oog op de bescherming van de gezondheid, het beschermen van de kwaliteit van de bodem (grond en grondwater) en het doelmatig beheer van afvalstoffen is Kwalibo van toepassing. Kwalibo is daarmee ook van toepassing op grondwater.

Na inwerkingtreding van de Omgevingswet moet het beheer van het grondwater rechtstreeks worden gebaseerd op de Grondwaterrichtlijn. De Kwalibo-regeling en de daarbij horende erkenningsverplichting maakt echter geen onderdeel uit van de Kaderrichtlijn water. Hiermee wordt een onmisbare schakel voor een goede bescherming (onderzoek, monitoring en sanering) uit de keten gehaald. Wij pleiten er derhalve om de Kwalibo-regeling blijvend van toepassing te verklaren op de bescherming van het grondwater en dat er een wettelijke verankering met de Kaderrichtlijn water en de Grondwaterrichtlijn plaatsvindt.

In diverse artikelen is ten aanzien van kwaliteitsborging en milieukundige begeleiding in het bijzonder de volgende passage opgenomen: “..Met het oog op het beschermen van de gezondheid, het beschermen van de kwaliteit van de bodem en het doelmatig beheer van afvalstoffen, wordt de activiteit begeleid door een persoon of onderneming met een erkenning bodemkwaliteit voor BRL SIKB 6000..” Deze passages zijn niet juist aangezien enkel een onderneming erkend kan worden. Binnen de erkenning van de onderneming worden vervolgens personen geregistreerd. Aanpassing van deze tekstpassages is vereist om de kwaliteit afdoende te kunnen blijven borgen.

Nieuwe begrippen en definities geven verwarring

Met de Omgevingswet worden nieuwe definities geïntroduceerd.

Eén daarvan is de wijziging van ‘sterk verontreinigd’ naar ‘zwaar verontreinigd’. De basis voor deze definitie verandert echter niet (is en blijft de interventiewaarde). De noodzaak tot wijziging en de motivering voor deze wijziging ontgaat ons te enen male en past ook niet in de sfeer die het handelingskader als beschreven in het Aanvullingsbesluit uitstraalt. De term ‘zwaar verontreinigd’ wekt namelijk een uiterst zorgwekkend beeld en een situatie dat sprake is van directe risico’s voor de volksgezondheid. Het normenkader (lees interventiewaarde) is echter niet veranderd en is nog steeds gebaseerd op de potentiële aanwezigheid van humane en/of ecologische en/of verspreiding risico’s. Dit beeld strookt ook niet met het handelingskader als beschreven in het Aanvullingsbesluit (algemene regels volstaan) en de kaders ten aanzien van arbeidsomstandigheden (CROW 400) waarbij het een humaan blootstellingsrisico maatgevend is. De terminologie ‘zwaar verontreinigd’ wordt als bijzonder ongelukkig ervaren en wij pleiten er nogmaals voor om de huidige terminologie te handhaven.

In het Aanvullingsbesluit wordt in geval van concentraties onder de interventiewaarde een viertal categorieën onderscheiden. De categorie ‘verontreinigd’ is daarbij, voor zover geen sprake is van overschrijding van de interventiewaarde, vergelijkbaar met de categorie ‘niet toepasbaar’. In de huidige systematiek is echter sprake van verontreinigd als de achtergrondwaarde wordt overschreden, terwijl deze grond nog kan voldoen aan de klasse wonen of de klasse industrie. Wij verwachten dat dit tot veel misverstanden zal gaan leiden, zeker ook gelet op de wens om meer gebruik te maken van reeds beschikbare documenten en informatie (van vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet)

Gelijk speelveld of lappendeken?

In het Aanvullingsbesluit wordt gesproken dat er algemene bodemregels zijn opgesteld om te zorgen voor eenzelfde level speelveld voor alle gemeenten. De vraag is of het open laten van deze kaders voor de kwaliteit van de bodem (chemisch, ecologisch en fysische) hier invloed op heeft. Als gemeenten lokale invulling geven aan deze kaders geven, wat voor gevolgen heeft dit voor ditzelfde level speelveld en ontstaat daarmee niet een versnipperd beleid in de bescherming van onze leefomgeving. Is voorzien in monitoring daarvan en waar nodig bijsturing?

Gemeenten kunnen hun eigen normwaarden vaststellen. Wie heeft het overzicht over deze waarden?

Milieuaansprakelijkheid

In de inleiding van de toelichting staat dat de EU Milieuaansprakelijkheidsrichtlijn (ELD) in de Omgevingswet is geïmplementeerd. In de feitelijke toelichting op de verschillende EU richtlijnen komt de ELD niet meer terug. Toelichting op de afstemming zorgplicht en de ELD is wenselijk (ELD geeft voor

bodem alleen aan dat humane risico's moeten worden weggenomen, maar voor schade aan biodiversiteit worden zelfs ook compenserende maatregelen geëist).

Uitsluitingen in het Aanvullingsbesluit behoeven meer toelichting

In het voorgestelde Aanvullingsbesluit valt het graven in het grondwater en het graven in de waterbodem buiten de aanwijzing van milieubelastende activiteiten. Beperkt het Aanvullingsbesluit zich hiermee enkel tot de laag boven het freatische grondwater? Het handelingskader voor deze type activiteit is daarmee niet duidelijk. Hiermee is ook niet duidelijk of bij deze type activiteit eisen gesteld worden aan de uitvoering van deze werkzaamheden en/of de milieukundige begeleiding daarvan. Een verduidelijking op dit punt is gewenst.

Detailopmerkingen

Graven in bodem met een kwaliteit onder de interventiewaarde (Paragrafen 3.2.18 en 4.118)

Voor de activiteit 'graven' wordt de interventiewaarde als criterium voor het uitvoeringskader gehanteerd. Daarnaast wordt gesteld dat sprake moet zijn van enige mate van grondverzet (> 25 m³). Daar waar de interventiewaarde niet wordt overschreden zijn algemene regels van toepassing verklaard en is geen sprake van een verplichting tot het doen van meldingen.

Artikel 4.1215 lid 2 beperkt zich tot spoedreparatie van vitale ondergrondse infrastructuur. Wij pleiten ervoor om dit lid ook van toepassing te verklaren op spoedreparatie van vitale bovengrondse infrastructuur waarbij grondverzet noodzakelijk is (te denken valt bijvoorbeeld aan reparatie van hydranten, bovengronds leidingwerk en wegverhardingen).

Artikel 4.1217 lid 2 stelt eisen aan het gescheiden ontgraven van grondstromen. Het aantal fracties dat daarbij wordt onderscheiden is zeer groot en wij betwijfelen of dit in de praktijk uitvoerbaar zal zijn. Daarnaast hebben wij op de volgende onderdelen kritiek:

- Onder sub b wordt de grens aan bodemvreemde materialen gelegd op 50%. Dit in tegenstelling tot het criterium voor toepassing van grond waarbij uitgegaan wordt van maximaal 20 gewichtsprocent bodemvreemd materiaal. Wij pleiten er dus voor om hier 20% te hanteren.
- Onder sub c wordt onderscheid gemaakt in grond met een gewogen asbest concentratie boven de interventiewaarde. Gelet op de aard van de activiteit (Graven in bodem met een kwaliteit onder de interventiewaarde) zou geen sprake mogen zijn van concentraties boven de interventiewaarde. Handhaving van sub c zal in de uitvoeringspraktijk leiden tot verwarring en derhalve stellen wij voor deze te verwijderen.
- Onder sub d en sub e worden ten opzichte van de huidige praktijk een tweetal nieuwe type grondstromen benoemd. De motivatie voor deze categorie wordt in de toelichting beschreven. Uit de toelichting blijkt echter dat deze criteria geen relatie met de bescherming van de leefomgeving maar een meer financiële achtergrond hebben (differentiatie is verwervingskosten). Daarnaast zal bij dergelijke gevallen sprake zijn van een overschrijding van de interventiewaarde en daarmee zou het werk onder een andere activiteit moeten vallen. Wij stellen voor om zowel sub d en sub e uit artikel 4.1217 te verwijderen.

Artikel 4.1220 verplicht de initiatiefnemer om de overgebleven grond binnen een maximale termijn van vier weken af te voeren. Deze termijn wordt als te stringent beoordeeld aangezien hierbij geen rekening is gehouden met de tijd benodigd voor het uitvoeren van een partijkering en/of het regelen van een afvoerbestemming. Aanpassing van de termijn dan wel het moment waarop de termijn start wordt bepleit, zodat deze in de uitvoeringspraktijk ook realistisch en uitvoerbaar is.

Graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit (paragrafen 3.2.19 en 4.119)

Voor deze activiteit geldt dat overschrijding van de interventiewaarde als criterium voor het uitvoeringskader gehanteerd. Daarnaast wordt gesteld dat sprake moet zijn van enige mate van grondverzet (> 25 m³). Het onderscheid met de activiteit 'Bodemsanering' is echter onvoldoende duidelijk aangezien 'blootstelling' niet duidelijk is gedefinieerd. Een duidelijker onderscheid in deze typen van activiteiten is gewenst.

In artikel 3.48g lid 1 wordt een verplichting tot melding van de activiteit beschreven. In dit artikel zijn ook de eisen aan een dergelijke melding verwoord. Zijn deze eisen limiterend en hoe verhoudt zich dat tot de bepaling in artikel 4.1222?

In artikel 3.48g lid 2 worden eisen gesteld aan het tijdstip waarbinnen wijzigingen van de begrenzing of de verwacht startdatum moeten worden gemeld. Wij bepleiten om deze eis in lijn te brengen met dezelfde eis als genoemd in artikel 3.48j lid 2.

Voor commentaar op artikel 4.1221 lid 2 verwijzen wij naar ons commentaar bij artikel 4.1215 lid 2

In artikel 4.1222 lid 3 wordt een verplichting tot melding benoemd in geval sprake is van een andere manier van uitvoering en wordt een eis gesteld aan de termijn waarbinnen een dergelijke melding moet plaatsvinden. In artikel 3.48g lid 2 zijn echter andere eisen gesteld aan de termijn waarbinnen een dergelijke melding moet plaatsvinden.

Artikel 4.1223 betreft een herhaling van het voorgaande artikel al zijn de eisen aan de melding anders verwoord. Wij bepleiten om de artikelen 4.1222 en 4.1223 samen te voegen tot één artikel met een eenduidig eisenpakket.

Voor commentaar artikel 4.1225 lid 2 sub b verwijzen wij naar ons commentaar bij artikel 4.1217 lid 2 sub b.

Voor commentaar artikel 4.1225 lid 2 sub d en e verwijzen wij naar ons commentaar bij artikel 4.1217 lid 2 sub d en e. Daarbij willen wij tevens de kanttekening maken dat scheiden van grondstromen veelal plaatsvindt op basis van visuele waarnemingen. De genoemde criteria kunnen echter enkel op basis van analyseresultaten worden aangetoond, waardoor blijkt dat het gewenst onderscheid in de praktijk niet uitvoerbaar is. Wij bepleiten derhalve om sub d en sub e vanwege uitvoerbaarheid uit het artikel te verwijderen.

Voor commentaar op artikel 4.1226a lid 1 wordt verwezen naar ons commentaar op artikel 4.1220

Voor commentaar op artikel 4.1227 1 wordt verwezen naar ons commentaar op artikel 4.1220

In artikel 4.1230 worden eisen gesteld aan de melding bij beëindiging van de activiteit. De huidige wet- en regelgeving gaat uit van een verplichting tot melding binnen 8 weken na beëindiging van de sanering. De in dit artikel gestelde eis van maximaal 5 werkdagen wordt derhalve als niet realistisch aangemerkt.

Bodemsanering (paragrafen 3.2.20 en 4.120)

Voor deze activiteit geldt dat overschrijding van de interventiewaarde als criterium voor het uitvoeringskader gehanteerd. Daarnaast wordt gesteld dat sprake moet zijn van blootstelling. In het besluit is echter onvoldoende duidelijk wanneer sprake is van 'blootstelling' en dus in welke gevallen deze paragrafen van toepassing zijn.

In artikel 3.48j lid 1 wordt een verplichting tot melding van de activiteit beschreven. In dit artikel zijn ook de eisen aan een dergelijke melding verwoord. Zijn deze eisen limiterend en hoe verhoudt zich dat tot de bepaling in artikel 4.1232?

Middels artikel 4.1234 wordt de aanpak om te komen tot het wegnemen van de blootstelling beperkt tot het uitvoeren van ontgraving of het aanbrengen van een afdeklag als bodemsanering. Worden hiermee bewezen in-situ saneringstechnieken uitgesloten als techniek om aanwezige bodemverontreinigingen en daarmee blootstelling te verwijderen? Dit zou een duidelijk trendbreuk zijn met het verleden waar juist ingezet is op innovatie. Wij pleiten voor een extra lid in dit artikel waarin alternatieve saneringsmethoden mogelijk worden gemaakt.

In artikel 4.1239 lid 2 wordt door gelijkschakeling van de methodieken het principe 'bestrijding van risico's bij de bron' gedeeltelijk losgelaten. Het aanbrengen van extra beschermingsmaatregelen (ventilatie) is een zekere vorm van nazorg. Past dit in het beleid van het creëren van duurzame oplossingen in de bescherming van de leefomgeving

In artikel 4.1240 wordt het lozen van het afvalwater op de vuilwaterriolering categorisch uitgesloten. In de praktijk zijn situaties denkbaar waar dit niet mogelijk is. De mogelijkheid tot een maatwerkvoorschrift in deze wordt bepleit.

In de tabel van artikel 4.1241 zijn de emissiegrenswaarden voor afvalwater weergegeven. De hierin opgenomen waarden voor koper en zink liggen echter lager dan de huidige normering. Voor de parameter koper is de huidige streefwaarde 15 µg/l terwijl in het betreffende artikel 10 µg/l voor koper

wordt gehanteerd. Voor de parameter zink geldt dat de emissiegrenswaarde (100 µg/l) beneden de huidige milieukwaliteitseis water uit het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water 2009 (200 µg/l) ligt. Wij twijfelen of de gestelde emissiegrenswaarde in de praktijk realistisch blijken te zijn. Een herbeoordeling van de grenswaarden wordt mede in het licht van ons commentaar op artikel 4.1240 bepleit.

In artikel 4.1244 worden eisen gesteld aan de melding bij beëindiging van de activiteit. De huidige wet- en regelgeving gaat uit van een verplichting tot melding binnen 8 weken na beëindiging van de sanering. De in dit artikel gestelde eis van maximaal vier weken wordt derhalve als niet realistisch aangemerkt.

Uitvoering toezicht en handhaving (paragraaf 16)

Het achterwege laten van een melding heeft tot gevolg dat het toepassen illegaal heeft plaatsgevonden. Onder het Besluit bodemkwaliteit is daarvan geen sprake en waren er geen gevolgen aan het vergeten van het melden van een toepassing zolang de alsnog gedane melding maar voldeed aan de algemene regels." Het blijft onduidelijk welke sanctie(s) de initiatiefnemer krijgt bij het niet melden van een activiteit. Kunnen daar regionale verschillen in bestaan?

Detailopmerkingen bij de artikelsgewijze toelichting

- Artikel 5.7c (verkennend bodemonderzoek asbest)
In de toelichting is de passage "...Het veldwerk bestaat onder andere uit het nemen van grond(water)monsters en het plaatsen van handboringen en peilbuizen..." Het onderzoek naar asbest onderscheidt zich van het overige onderzoek door bij voorkeur geen gebruik te maken van boringen en peilbuizen, maar door het graven van gaten en/of sleuven (als is het uitvoeren van boringen met een grotere diameter echter niet uitgesloten). Een aanpassing op de toelichting is noodzakelijk.
- Artikel 5.7d (nader onderzoek bodem)
In de toelichting is de passage "...Het veldwerk bestaat onder andere uit het nemen van grond(water)monsters en het plaatsen van handboringen en peilbuizen..." Door deze passage worden bewezen alternatieven ten behoeve van het uitvoeren van bodemonderzoek ten onrechte afgewezen als techniek om te komen tot de gewenste afperking van de bodemverontreiniging. Een aanpassing op de toelichting waarbij ook bewezen alternatieven kunnen worden toegepast is gewenst.
- Artikel 5.7e (nader bodemonderzoek asbest)
In de toelichting is de passage "...Het veldwerk bestaat onder andere uit het nemen van grond(water)monsters en het plaatsen van handboringen en peilbuizen..." Het onderzoek naar asbest onderscheidt zich van het overige onderzoek door bij voorkeur geen gebruik te maken van boringen en peilbuizen, maar door het graven van gaten en/of sleuven (als is het uitvoeren van boringen met een grotere diameter echter niet uitgesloten). Een aanpassing op de toelichting is noodzakelijk.

Hoogachtend,
Namens
de Vereniging Kwaliteitsborging Bodembeheer

Ir. L.M.M. Bakker
Voorzitter VKB

Namens
Expertnetwerk Bodem van NLI Ingenieurs

ir. W. Hendriks
Voorzitter Expertnetwerk Bodem